

Handläggare
Christian Forssander
Avdelningen styrning och kvalitet

Diarienummer

Utbildningsnämnden

Konsekvensanalys vid förändrade avståndskrav för skolskjuts

Bakgrund

Finansieringsnämnden för utbildning återremitterade 2014-10-23 § 36 förslaget till nya riktlinjer för skolskjuts och gav förvaltningen ett antal tilläggsuppdrag. Ett av tilläggsuppdragen handlar om att se över avståndskraven för att bli beviljad skolskjuts. En del i uppdraget utgörs av en ekonomisk konsekvensanalys över eventuella merkostnader vid förändrade avståndskrav. Nuvarande avståndskrav för skolskjuts är 3 km för elever i årskurs 1-3 samt 4 km för elever i årskurs 4-9.

Ärendebeskrivning

Utifrån tilläggsuppdraget har två analyser genomförts, en för avståndsändring till tre kilometer samt en förändring till två kilometer, oavsett elevens årskurs. Genom analysen har det identifierats ca 750 elever som under hösten 2014¹ skulle ha påverkats av ändrade avståndsregler. Med hjälp av nuvarande skolskjutskostnader samt vissa antaganden som beskrivs nedan görs en ekonomisk konsekvensanalys.

Avgränsning

I analysen vid en förändring till tre kilometer har ca 150 elever i kommunen som skulle påverkas av avståndsändring identifierats men bara med hänsyn till behovet av skolskjuts på grund av avstånd och till viss del trafikförhållanden. Elever som har eller skulle få skolskjuts oavsett avståndskrav, exempelvis de med funktionsnedsättning, har inte lyfts ut från de identifierade eleverna. Några av dessa elever kan därför komma att räknas med som elever som skulle påverkas av avståndsändring. Däremot har elever som valt andra skolor identifierats för att få en rättvis fördelning av färdslag.

Samma avgränsning görs för analysen vid en ändring till två kilometer med skillnaden att den analysen bygger på elever boende i en begränsad del av kommunen (sex postnummerområden).² Utifrån denna delmängdsanalys görs en professionell

¹ Elevregistret från ProCapita den 23 oktober 2014

² Postnummerområde, 134 33, 134 60, 134 62, 134 63, 139 36, 139 40

uppskattning av den totala kostanden, för hela kommunen.

De beräknade ekonomiska konsekvenserna bygger på att alla elever använder sig av den nya möjligheten till skolskjuts. Det är dock känt att alla elever inte kan eller skulle använda sig av möjligheten till skolskjuts trots en förändring av avståndskraven. Samtidigt utlämnas andra kostnader i beräkningen, exempelvis anläggning av nya hållplatser, ökad administration, nya avtal, områdesförändringar samt befolkningsökning. Dessa avgränsningar motiveras med att det saknas underlag för en mer omfattande och detaljerad beräkning.

Konsekvensanalys: Avståndskravsändring till tre kilometer för elever i år 1-9

Inom Värmdö kommun ligger flera bostadsområden avsides från de stora vägarna som trafikerar av allmänna kommunikationer. Många gånger är avståndet mellan delar av bostadsområdena och närmaste SL-hållplats längre än 3 km men sällan sträcker de sig mer än 4 till 5 km från hållplatserna.

Med aktuellt elevunderlag och nuvarande riktlinjer för skolskjuts så kan en ändring av avståndskraven till tre kilometer innebära en kostnadsökning på ca 1 100 tkr per år enligt följande exempel på specifikation:

- 126 nya skolskjuts elever skulle vara berättigade till SL-kort för sammanlagt ca 180 tkr/år.
- 15 nya skolskjuts elever skulle tillkomma på våra upphandlade fastlandsbussar för ca 265 tkr/år.
- 5 nya skolskjuts elever på Runmarö innebär nya turer på ön för ca 160 tkr/år.
- 7 nya skolskjuts elever kommer behöva åka taxi till skolan eller SL-hållplats då de har längre avstånd till hållplatsen än 3 km. Kostnad 490 tkr/år.

Ekonomiska konsekvenser

Vid en avståndsminskning till tre kilometer visar analysen på en kostnadsökning på ca 1,1 mnkr/år. En minskning av avståndskravet skulle också medföra direkta kostnader i form av ökad administration, samt indirekta kostnader för anläggning av nya hållplatser. Oavsett avståndskrav förväntas skolskjutskostnaderna att öka till följd av förväntad inflyttning samt framtida områdesförändringar.

Kostnaderna vid en förändring av avståndskrav till tre kilometer ryms inte i nuvarande budget för skolskjuts.

Konsekvenser för miljön

Det är tveksamt att en förändring av avståndskraven resulterar i konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förändrade avståndskrav kan gynna de vårdnadshavare som känner sig tvingade att köra sitt barn till skolan och vars resebeteende kan ändras när barnet ges möjlighet till skolskjuts.

Trafiken inom vissa vägsamfälligheter kan öka och med det slitaget på deras vägar.

Inom vissa av samfälligheterna kan det även bli aktuellt med anlagda hållplatser för skolskjuts vilket då innebär att kommunen tar mark i anspråk.

Konsekvenser för barn

Studier visar att elever som börjar åka med skolskjuts istället för att bli skjutsade av föräldrarna i högre grad är aktiverade och pigga när de kommer till skolan.³

Elever som valt en annan skola än grundplaceringsskolan kommer i viss utsträckning förlora möjligheten till skolskjuts med allmänna kommunikationer då avståndet mellan deras hem och närmaste hållplats överstiger ett minskat avståndskrav. Att då erbjuda skolskjuts kan innebära en merkostnad eller organisatoriska svårigheter.

Om avståndskraven minskas kommer det medföra en omställning för de äldre eleverna när de ska påbörja en gymnasial utbildning. Enligt gällande lag på området är avståndskravet för rätt till reseersättning minst sex kilometer mellan hem och skola.⁴

Konsekvensanalys: Avståndskravsändring till två kilometer för elever i år 1-9

Vid en förändring av avståndskravet till två kilometer kommer ett mycket stort antal elevers möjlighet till skolskjuts påverkas. Det gäller även omfattning och form för dem som redan har skolskjuts idag.

Inom de sex postnummerområden som undersökts bor idag ca 1200 elever. Hälften av dessa elevers möjlighet till skolskjuts påverkas av en ändring till 2km. Det innebär en kostnadsökning på ca 2 300 000kr/år. Det är resor med taxi och upphandlad buss som står för de största kostnadsökningarna.

En försiktig uppskattning av den totala möjliga kostnadsökningen för hela kommunen vid en förändring till 2 km torde ligga omkring ca 8-10 mnkr per år med nuvarande riktlinjer. Den största delen av kostnadsökningen består av taxiresor och bussresor från områden där det är mer än 2 km till närmaste SL-hållplats.

Ekonomiska konsekvenser

Vid en avståndsminskning till två kilometer ses en kostnadsökning om ca 8-10 mnkr/år. En minskning av avståndskrav skulle också medföra direkta kostnader i form av ökad administration, samt indirekta kostnader för anläggning av nya hållplatser. Oavsett avståndskrav förväntas skolskjutskostnaderna att öka till följd av förväntad inflyttning samt framtida områdesförändringar.

Kostnaderna vid en förändring av avståndskravet till två kilometer ryms inte i nuvarande budget för skolskjuts.

3

<http://skl.se/download/18.f5c3da514984c1cec635c5d/1416235354693/Jessica+Westman%2C+Skolskjuts2014.pdf>

⁴ http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Lag-19911110-om-kommunernas_sfs-1991-1110/?bet=1991:1110

Konsekvenser för miljön

Det är tveksamt att en förändring av avståndskraven resulterar i konsekvenser för miljön.

Konsekvenser för medborgarna

Förändrade avståndskrav kan gynna de vårdnadshavare som känner sig tvingade att köra sitt barn till skolan och vars resebeteende kan ändras när barnet ges möjlighet till skolskjuts.

Trafiken inom vissa vägsamfälligheter kommer att öka och med det slitaget på deras vägar. Inom vissa av samfälligheterna kan det även bli aktuellt med anlagda hållplatser för skolskjuts vilket då innebär att kommunen tar mark i anspråk.

Konsekvenser för barn

Studier visar att elever som börjar åka med skolskjuts istället för att bli skjutsade av föräldrarna i högre grad är aktiverade och pigga när de kommer till skolan.⁵

Elever som valt en annan skola än grundplaceringskolan kommer i viss utsträckning förlora möjligheten till skolskjuts med allmänna kommunikationer då avståndet mellan deras hem och närmaste hållplats överstiger ett minskat avståndskrav. Att då erbjuda skolskjuts kan innebära en merkostnad eller organisatoriska svårigheter.

Om avståndskraven minskas kommer det medföra en omställning för de äldre eleverna när de ska påbörja en gymnasial utbildning. Enligt gällande lag på området är avståndskravet för rätt till reseersättning minst sex kilometer mellan hem och skola.

Bedömning

Konsekvensanalysen visar att om avståndskravet för skolskjuts minskas kommer det att resultera i en kostnadsökning för kommunen. Redan vid en liten minskning av avståndskravet ökar kostnaden för att sedan växa exponentiellt vid ytterligare avståndsminskning. Minskade avståndskrav får sannolikt inte fler vårdnadshavare att sluta köra sina barn till skolan även om de erbjuds skolskjuts. Det visar en nyligen genomförd trafikutredning*⁶ vid Viks skola.

5

<http://skl.se/download/18.f5c3da514984c1cec635c5d/1416235354693/Jessica+Westman%2C+Skolskjuts2014.pdf>

⁶ Presenterades den 25/2-2015 av samhällsbyggnads -tillväxtsektorn.